

Anvisning om myndighetsåtgärderna som hänför sig till amerikansk yngelröta hos bin

Denna anvisning är avsedd att underlätta tillämpandet och verkställandet av jord- och skogsbruksministeriets förordning (11/2015) om bekämpning av amerikansk yngelröta hos bin. Om saneringar av bisamhällen som drabbats av amerikansk yngelröta och om auktoriserade inspektörer av biodlingar med tanke på bisjukdomar ges separata anvisningar. Lagstiftningen som hänför sig till saken har räknats upp i slutet av denna anvisning.

Amerikansk yngelröta hos bin orsakas av bakterien *Paenibacillus larvae* som inte smittar människan. Sjukdomen dödar endast binas larver och smitta leder ofta till att bisamhället försvagas. Yngelrötan sprider sig med vilseflygningar, med förflyttningar av bin, med svärmande bin och via biskötarnas händer och skötselredskap och bikupor som innehåller sporer av bakterien. Smittan sprider sig också då bina rövar matförråden i försvagade och döda bisamhällen. Så kan också en död bikupa i årtal smitta biodlingar i omgivningen inom en radie på ett par kilometer.

1. Anmälningsplikt

Amerikansk yngelröta är en djursjukdom som ska bekämpas och övervakas och om företagaren som ansvarar för bina eller någon annan person som deltar i skötseln, hanteringen, transporten eller övervakningen av dem misstänker eller konstaterar att bina drabbats av amerikansk yngelröta, ska han utan dröjsmål informera den kommunala veterinären eller regionförvaltningsverket (länsveterinären) om saken. En auktoriserad inspektör informerar den kommunala veterinären och regionförvaltningsverket om misstanken. En kommunal veterinär informerar regionförvaltningsverket och regionförvaltningsverket informerar Evira om misstanken.

Anmälningsplikten gäller också andra bisjukdomar som klassificerats som sådana sjukdomar som ska bekämpas (kvalstret *Tropilaelaps*, lilla kupskalbaggen) eller en sådan ny allvarlig bisjukdom, som inte tidigare konstaterats i Finland.

2. Misstanke om amerikansk yngelröta och inspektionsbesök i avsikt att bekräfta eller utesluta misstanken

Om en tillsynsmyndighet misstänker att amerikansk yngelröta förekommer i en biodling eller mottar en anmälan om att amerikansk yngelröta misstänks förekomma, ska tillsynsmyndigheten utan dröjsmål göra ett inspektionsbesök i biodlingen, inspektera alla kuporna och ta prover från kuporna i avsikt att bekräfta eller utesluta misstanken om amerikansk yngelröta.

Om regionförvaltningsverket utgående från undersökningar som gjorts på en djurhållningsplats, resultaten av laboratorieanalyser, ett samband mellan djuren och en smittkälla eller av någon annan med dessa jämförbar anledning misstänker att amerikansk yngelröta förekommer på djurhållningsplatsen, rör det sig om en s.k. formell misstanke om djursjukdom. En formell misstanke om djursjukdom kan uppkomma till

Anvisning om myndighetsåtgärderna som hänför sig till amerikansk yngelröta hos bin

---

exempel i sådana fall, då tydliga symptom som tyder på amerikansk yngelröta konstateras i bikuporna. Om det rör sig om en formell misstanke om sjukdom, fattar regionförvaltningsverket ett sådant beslut om företagaren som svarar för djurhållningsplatsen, som avses i 23 § lagen om djursjukdomar i avsikt att förhindra att smittan sprider sig.

Om amerikansk yngelröta redan konstaterats i Eviras undersökningar till exempel utgående från prover som företagaren själv tagit, behöver myndigheten inte utan särskild orsak göra ett inspektionsbesök eller ta nya prover i avsikt att verifiera smittan.

Företagaren är som 19 § lagen om djursjukdomar säger skyldig att förhindra att smittan sprider sig. Den kommunala veterinären eller auktoriserade inspektören ska vägleda företagaren i dessa åtgärder.

3. Prover

Om typiska kliniska symptom på amerikansk yngelröta uppdagas i en biodling, tas i avsikt att verifiera eller utesluta smitta som prov i första hand en bit (cirka 5x20 cm eller 10x10 cm) av en sådan yngelkaka, som uppvisar typiska symptom på amerikansk yngelröta. Biten slås in i till exempel smörpapper (inte plast) och en tidning och förpackas i en hård förpackning så, att den inte plattas till på vägen. I andra hand tas som prov honung (2 msk/kupa) från de kupor och kakor, som uppvisar typiska kliniska symptom på amerikansk yngelröta eller möjligast nära sådana kakor. Honungen förpackas i en ren burk. Som prov kan också tas vuxna bin (50 st./kupa) på yngelkakan. De vuxna bina avlivas så att de hålls 1 dygn i frys och sänds in till exempel i en ren frysask. Om rikliga mängder kliniska symptom uppdagas, räcker det med prover från tre kupor per biodling.

Om typiska kliniska symptom på amerikansk yngelröta inte uppdagas i biodlingen, tas honung eller vuxna bin som prov. Då ska honung tas från alla kupor på djurhållningsplatsen, 2 msk/kupa och honungen från tre kupor kan sammanslås i en och samma burk. Från varje kupa tas då också vuxna bin och bina från tre kupor (50 st./kupa) kan förpackas i en och samma burk.

Prover kan tas då medeldagstemperaturen rör sig kring minst 10 grader eller också vid kallare väder, om ägaren till biodlingen samtycker till detta. Proverna sänds till Eviras verksamhetsställe i Kuopio.

Mer detaljerade provtagningsanvisningar och en provremiss finner du på [Eviras webbplats](#).

4. Konstaterad amerikansk yngelröta

Diagnosen amerikansk yngelröta bekräftas i Eviras laboratorium i Kuopio.

5. Beslut som ska fattas i avsikt att förhindra att sjukdomen sprider sig

Om amerikansk yngelröta konstateras eller om man anser att det rör sig om en formell misstanke om djursjukdom, ska regionförvaltningsverket fatta ett sådant förvalt-

Anvisning om myndighetsåtgärderna som hänför sig till amerikansk yngelröta hos bin

ningsbeslut, som avses i 23 § lagen om djursjukdomar och med vilket sjukdomen hindras från att sprida sig (spärrbestämmelser).

Om amerikansk yngelröta konstateras i honung som härstammar från flera biodlingar (slugningsprov) rör det sig om en misstanke om amerikansk yngelröta i alla de biodlingar, från vilka honung samlats in för provet i fråga. I ett sådant fall fattar regionförvaltningsverket på grund av misstanken ett beslut i avsikt att hindra sjukdomen från att sprida sig och den kommunala veterinären eller en auktoriserad inspektör besöker på grund av misstanken biodlingarna och tar prover från varje enskild odling.

6. Utredning av sjukdomens ursprung och utbredning

Om regionförvaltningsverket överväger att en biodling är mål för en formell misstanke om djursjukdom eller om amerikansk yngelröta konstaterats i odlingen i Eviras undersökningar, utarbetar regionförvaltningsverket en utredning av sjukdomens ursprung och utbredning. Vid utarbetande av utredningen kan regionförvaltningsverket ta den kommunala veterinären eller en av Evira auktoriserad inspektör till hjälp.

Den kommunala veterinären eller på dennas begäran den auktoriserade inspektören ska göra ett inspektionsbesök och ta prover på de djurhållningsplatser, från eller till vilka amerikansk yngelröta utgående från den gjorda utredningen sannolikt kan ha spritt sig. Sådana djurhållningsplatser är åtminstone de djurhållningsplatser från vilka bin eller kupinredning införts till djurhållningsplatsen i fråga eller till vilka bin eller kupinredning förflyttats från djurhållningsplatsen i fråga under den tiden som sjukdomen sannolikt kommit till / funnits på djurhållningsplatsen som smittats. Kontakter är också samma biodlares övriga djurhållningsplatser och de djurhållningsplatser som ligger inom en radie på 3 km från den smittade odlingen, om inte kontakt mellan dessa av en eller annan orsak kan uteslutas eller anses osannolik.

7. Hur en biodling befrias från begränsningar i avsikt att förhindra att sjukdomen sprider sig

Om ett beslut i avsikt att förhindra sjukdomen från att sprida sig fattats utgående från en misstanke, ska det återtats omedelbart, om inga sporer av bakterien *P. larvae* påträffas i Eviras undersökningar.

Om amerikansk yngelröta konstaterats är en förutsättning för att ett sådant beslut, som avses i 23 § lagen om djursjukdomar, ska kunna återtats att djurhållningsplatsen saneras. Biodlaren svarar för planeringen och genomförandet av åtgärderna som krävs för att utrota sjukdomen. En anvisning om saneringen finner du på Finlands biodlares förbunds webbplats:

<http://www.mehilaishoitajat.fi/mehilaishoitajille/materiaalisalkku/>.

Den kommunala veterinären eller på dennas begäran den auktoriserade inspektören kan vid behov övervaka saneringen. Företagaren svarar för kostnaderna för saneringen. Evira kan bestämma att bina ska förintas utan att betala några ersättningar för de förintade bina. Efter saneringsåtgärderna ska företagaren själv se till att egenkontrollprover tas av varje kupa på den smittade djurhållningsplatsen i avsikt att påvisa att åtgärderna för att utrota sjukdomen lyckats. Som prov tas honung (2 msk/kupa)

Anvisning om myndighetsåtgärderna som hänför sig till amerikansk yngelröta hos bin

och prover från högst tre kupor får sammanslås i en och samma burk. Företagaren betalar analysen av dessa prover enligt [Eviras prislista](#).

Då 30 dygn gått efter att saneringen slutförts och tidpunkten då de egenkontrollprover som företagaren arrangerat togs och den kommunala veterinären delgetts Eviras analys svar om att egenkontrollproverna var negativa, ska den kommunala veterinären eller på dennas begäran den auktoriserade inspektören besöka djurhållningsplatsen och kontrollera alla kupor med tanke på kliniska symptom och ta honung (2 msk/kupa) eller vuxna bin (50 st./kupa) som prov. Prover tas från alla kupor på djurhållningsplatsen. Prover från tre kupor kan sammanslås i en och samma burk. Analysen av dessa prover betalas av statens medel. Om amerikansk yngelröta fortsättningsvis påträffas, ska saneringen upprepas.

Då den kommunala veterinären delgetts Eviras negativa analys svar på proverna han sänt in, ska han sända analys svaret och inspektionsberättelsen över inspektionen efter saneringen till regionförvaltningsverket, varvid regionförvaltningsverket kan återkalla det beslut, som avses i 23 § lagen om djursjukdomar.

Beslutet som avses i 23 § lagen om djursjukdomar kan återkallas också, om bikuporna på djurhållningsplatsen förintats och djurhållningsplatsen varit tom i 6 månaders tid.

8. Hur Kartturi används

Nedan följer en anvisning om hur djurhållningsplatser söks i tillämpningen Kartturi.

1. Granskningsobjekt och zon > Sök med egenskaper > Art > Bin > Nästa > Slutför
2. Granskningsobjekt > Välj önskat (t.ex. genom att klicka på ägaren eller kommunen får du dem i bokstavsordning)
3. Kopiera granskningsobjekt till nytt skikt (den brokiga kvadraten i mellanbalkens högra kant)
4. Klicka bort den tidigare nivån (ta bort krysset från rutan)
5. Granskningsobjekt och zon > Skapa zon > Välj skapad nivå med smittad biodling > Märk smittområdet som 3 km
6. Granskningsobjekt och zon > Hämta till zon > Välj skapad zon på 3 km > Välj djurart > Bin
7. Välj senaste Resultatskikt som nivå > Du ser djurhållningsplatserna inom en radie på 3 km från den smittade biodlingen och i granskningsobjektförteckningen nere till vänster
8. Granskningsobjekt och zon > Rapport om granskningsobjekt > Du får en rapport i PDF/CSV-format. På rapporten visas bl.a. djurhållningsplatsernas koordinater i YKJ-format. Du kan ändra formatet på koordinaterna i tjänsten www.karttapaikka.fi.

9. Lagstiftning

Anmälandet av djursjukdomar, åtgärderna som vidtas vid sjukdomsutbrott, myndigheternas avgifter och arvoden och straffbestämmelserna regleras av lagen om djursjukdomar 441/2013.

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Anvisning om myndighetsåtgärderna som hänför sig till amerikansk yngelröta hos bin

Djursjukdomarna som ska bekämpas och klassificeringen av dem regleras av JSM:s förordning 843/2013.

Bekämpningen av amerikansk yngelröta regleras mer detaljerat av JSM:s förordning 11/2015.

En myndighets verksamhet ska bygga på den befogenhet som föreskrivs i lag och lagen ska följas i myndighetens verksamhet. Myndighetens anvisningar är till sin rättsliga natur inte bindande för andra myndigheter eller företagare. I sista hand avgörs frågor som gäller tillämpandet av lagstiftningen av en domstol.

I denna anvisning ingår såväl direkta citat ur lagstiftningen som tolkningar av hur lagstiftningen ska tillämpas. Tolkningen av lagstiftningen har märkts ut med *kursiv*. Tolkningarna som framförs i anvisningen är Eviras synpunkter på hur lagstiftningen borde tillämpas.